

MAGYAR LAPOK

XI. évfolyam, 135 (2999) szám

KERESZTENY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, 1942 június 18

Ünnepélyes megemlékezés a Kormányzó úr 74-ik születésnapján

Csütörtökön reggel Kormányzó Urunk, vitéz nagybányai Horthy Miklós születésnapja alkalmából Nagyvárad városa zászlódiszba öltözött. A helyőrségi laktanyákban zenés ébresztő volt, a hivatalokban ünnepi szünetet tartottak s az összes felekezetek templomaiban hálaadó istentisztelet volt. Az ünnepi istentiszteleten részt vettek a katonai és polgári hatóságok vezetői, az egyes hivatalok tisztviselői kara testületileg, a katonai legénység, valamint a különböző állami és felekezeti iskolák tanulói, tanáraik, illetőleg tanítóik vezetése mellett.

A Kormányzó Ur őfőméltósága születésnapja alkalmából a Székessygházban reggel 9 órai kezdettel.

Te Deum és ünnepélyes szentmise volt a katonai és polgári hatóságok jelenlétében. Az ünnepélyes istentiszteleten megjelentek Lurtz Eduárd német birodalmi konzul, dr. Czifra Kálmán vármegyei főispán, dr. Hlatky Endre városi főispán, dr. Moldoványi István táblai elnök, dr. Erdélyi Géza postaigazgató, vitéz Góthay Béla vezérőrnagy vezetésével a tisztikar és nemes moldvai Paleta Géza alezredes vezetésével a hadapródiškola tisztikara, vezetősége és növendékei. Ott voltak még a levante élet vezetői is.

Az ünnepélyes istentisztelet alatt a Székessygház énekkara énekelte dr. Krüger Jenő karnagy vezetésével.

A várad-olaszi református templomban szintén reggel 9 órakor kezdődött az ünnepi istentisztelet. Az istentiszteletet Csernák Béla református esperes tartotta. Az olasz református templomban megjelentek a vármegye tisztikarának egy része dr. Molnár Vince másodfőjegyző, a város tisztviselői kara dr. Soós István polgármester, az itélőtábla bírói és tisztviselői karának ezamos képviselője, dr. Ungváry Antal táblai tanácselnök, a pénzügyigazgatóság tisztviselői dr. Nagy Dezső pénzügyigazgató, valamint a postai hivatalnokok dr. Kovács Lajos helyettes pénzügyigazgató vezetésével. Részt vett az istentiszteleten a helyi pénzügyőrség is, ezenkívül a református felekezeti iskolák növendékei teljes számmal s az állami iskolák református tanulói is tanáraik és tanítóik vezetésével.

Istentisztelet után az egyes iskolákban előadás volt s a különböző tanintézetek vezetői ismertették és méltatták Kormányzó Urunk maradandó érdemeit.

Hasonló ünnepélyes keretek között ünnepelték a főváros és az ország többi városai is.

Budapestről jelentik: (MTI) Vitéz Jány Gusztáv vezérezredes, hadseregparancsnok, az alábbi táviratot intézte

vitéz Keresztes-Fischer Lajos vezérezredes főhadsegédhez:

Kérem Nagyméltóságodat, hogy őfőméltóságának jelenti sziveskedjék, a keleten működő hadsereg minden tiszt- és legénységi állományu tagja, a legalázatosabb jókívánásaival hódol a Legfelsőbb Hadur előtt magas személyének születésnapja alkalmából. Vitéz Jány Gusztáv, vezérezredes.

Vitéz Keresztes-Fischer Lajos főhadsegéd az alábbi táviratot külte Jány Gusztáv vezérezredeshez:

Őfőméltósága megbizni kegyeskedett, hogy születésnapja alkalmából kifejezett igen jóleső szerencsekívánatként

Nagyméltóságodnak és a keleten harcoló minden magyar katonának ezinté köszönetét és atyai szívből fakadó meleg bajtársi üdvözlését tolmácsoljam. Vitéz Keresztes-Fischer Lajos vezérezredes-főhadsegéd.

Kállay Miklós miniszterelnök távirati üdvözlése

Budapestről jelentik: (MTI) Kállay Miklós miniszterelnök az alábbi táviratot intézte az Ország Kormányzójához, a Kormányzó Ur születésének 74-ik évfordulója alkalmából:

Főméltósága vitéz nagybányai Horthy Miklós urnak, Magyarországnak

kormányzója, Kenderes. Főméltóságú Kormányzó Ur! A Mindenható kegyelméből a mai napon betöltötte 74-ik életévét és ez alkalommal a megnagyobbodott magyar haza minden hű fia hódolatteljes szeretettel tekint fel Országgyarapító Kormányzójára, aki egy tapasztalatokban gazdag, hosszú élet bölcsességével és töretlen erejével tartja kezében az ország vezetését. — Mint m. kir. miniszterelnöknek, nekem jutott a megtisztelő feladat, hogy a magyar nemzet mély hódolatát, ragaszkodását, hűségét és odaadó szeretetét Főméltóságod előtt tolmácsoljam és amikor a magyar kormány hódolatteljes jókívánásaival együtt mindezeket a bensőséges érzéseket Főméltóságod elé terjesztem, egyben azzal a kéressel fohászokodom a Mindenható Istenhez, védelmező és vezérlő kezével segítse Főméltóságodat tovább azon a történelmi uton, amelyen a nemzet imája és szeretete kíséri.

Egyre szűkül a hurok a földközi tengeri angol haderő körül

Német és olasz vadászok teljes mértékben uralják a levegőt. Bekerítés veszélye fenyegeti a libiai angol haderőt. — Szebasztopolnál a hét végére döntés várható

Torinóból jelentik: (MTI) A Stefani Iroda jelentik: A Stampa szerint a földközi-tengeri hadműveletek egyre szűkebb hurkot vonnak Anglia körül. Az erőknek hasztalanul áldoznak fel újabb erőket, hogy a fojtó gyűrűből kimeneküljenek. Mivel a tengellyel szemben a harcban alulmaradtak állandóan segítségért könyörögnek az Egyesült Államokhoz. Ugyanakkor az Egyesült Államoknak a csendesóceáni helyzet és az atlantióceáni buvárhajóharc miatt kell aggódnia. Így zárul be az a hatalmas összefüggő lánc, amely végül mélységbe taszítja az angolszász szövetséget. Joggal lehet állítani, hogy ennek a láncnak a legkeményebb szeméttéppere a földközi-tengeri harc alkotja.

Rómából jelentik: (MTI) Az olasz lapok jelentése szerint angol tengerészek elteszéléséből megállapítható, hogy Málta helyzete rendkívül súlyosra vált. Különösen az ételmezési helyzet nehéz, ez magyarázza, hogy az angolok minden áron utánpótlást akartak eljuttatni a szigetre. A lakosság nagyrésze az állandó légitámadások következtében földalatti búvóhelyeken él. Minthogy az angol parancsnokság épületeit nagyrészt elpusztították, az angol parancsnokságok most templomokban, sekrestyékben, muzeumokban és kórházakban ütötték fel főhadiszállásukat.

Berlinből jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelentik: A földközi-tengeri angol hajókaravánal szemben

elért nagy eredmények után a német vadászok teljes mértékben uralják a levegőt. A Földközi-tengeren június 17-én öt angol gépet lelőtek.

Rómából jelentik: (MTI) A Tevere az alábbiakban közli az olasz tengeri és légterületek által a legutóbbi napok során a Földközi-tengeren elért sikereket: A légierő elsüllyesztett 2 angol cirkálót, 2 torpedórombolót és 3 szál-

litógőzöst, az olasz haditengerészet elsüllyesztett egy cirkálót és egy rombolót, az olasz légierő megromgált egy ellenséges csatahajót, egy repülőgépanyahajót, két cirkálót, egy torpedórombolót, hat ismeretlen típusu hajót és négy szállítógőzöst. A haditengerészeti erők megromgáltak egy cirkálót, 3 rombolót és két ismeretlen típusu hajót.

Ismét 109.000 tonna hajóteret süllyesztettek el a német tengeralattjárók

Berlinből jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelentik: (Különjelentés). A Führer főhadiszállásáról közlik: A véderőfőparancsnokság közli:

Német tengeralattjárók az Atlanti óceánon erősen biztosított hajókaravánokat támadtak meg és elsüllyesztettek 7 hajót 34.000 tonnával. Egy másik gő-

zöst torpedóhajóval súlyosan megromgáltak. A továbbiakban a Kadbi tengeren, noha ott az amerikai elhárítás erős volt, 12 hajót elsüllyesztettünk 75.000 tonnával. Ezzel az ellenséges hajóteret újabb 109.000 tonnával kitévő 19 hajóval károsítottuk meg.

40 ezer szovjet katona védi a szebasztopolli erődműveket

Berlinből jelentik: (B. T.) A szebasztopolli harcokról ideérkezett hírek szerint a legnagyobb heveséggel folynak, tekintettel azokra a körülményekre, hogy a küzdelemben résztvevő csapatok további tüzéségi és repülőerősítést kaptak, főleg zuhanóbombázókat. Arra következtetnek, hogy a döntés talán

ezen a héten megtörténik. Szovjet részről a szebasztopolli védők létszámát 40 ezerre becsülik.

Berlinből jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelentik: A szebasztopolli bekerítő vonalon folyó kiterjedt és tartós harcokban német harci és zuhanórepülők szerdán megtámadtak repü-

tett eredményeket. A repülők néhány rendkívül jól álcázott bolsevista löveget elhallgattattak.

Párizsból jelentik: (MTI) Az OFI jelelt: Sabianinak, a francia néppárt marseillei vezetőjének fia elesett a keleti harctéren, a bolsevizmus ellen folytatott harcban.

Berlinből jelentik: (MTI) Katonai helyről nyert közlés szerint, harci és zuhanórepülők a Finn- és a Jeges-tenger vonalán több támadást intéztek Murmanszk és Jokonga kikötőjének hajózási célpontjai ellen. A repülők Murmanszk kikötőjében több bombatalálatot értek, 3 darab összesen 8000 tonna szállítóhajó közelében. Német repülők lelőttek 15 ellenséges repülőgépet egy egy Tomahawk repülőgépet. Hasonlóképpen jó eredménnyel bom-

Apollo Filmszínházban

Gróí Monte Christó tevértfilmje,
Dumas gyönyörű regénye

Pénteken utoljára:

Tyrone Power:

CSINÁLAN FERJEK.

Szombattól

Belvárosi

HOTEL KIKELET

ragyogó vigyáék. Turay Ida, Páger A., Maly, Pethes, Uray.

Vidámság, kacagás, fiatalság, és 100 gyönyörű leány film e

Leányalmok

Főszereplője: Alida Valli
a CASINOBAN

művelet sikerei következtében előállt új helyzetet vitatták meg. A megbeszélések előtt a miniszterelnök felkereste az új kairói angol nagykövetet.

Berlinből jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Katonai helyről

közlik, hogy a német harci gépek szerdán nappal és a csütörtökre virradó éjjel jó eredménnyel folytatták felderítő előretöréseiket a brit sziget körül. A tengerreész felől a német gépek sér tetlenül tértek vissza támaszpontjaikra.

Katonai szolgálatra hívják be az Angliában tartózkodó emigráns kormányok alattvalóit

Londonból jelentik: (NTI) Az angol alsóház elé javaslatot terjesztettek, amelynek értelmében a kormánynak felhatalmazást kell adni, hogy a Londonban székelő emigráns kormányok Angliában tartózkodó alattvalóit katonai szolgálatra hívják be. Azokat a „szövevényes” állampolgárokat, akik nem csatlakoznak saját csapataikhoz, az angol csapatok kötelékéhez hívják be.

Stockholmból jelentik: (B. T.) Eden külügyminiszter elnökletével tegnap Londonban üléseztek az angol fővárosban lévő menekült kormányok külügyminiszterei. Folyó ügyeket és háborús

kérdéseket beszéltek meg

Kairóból jelentik: Az egyiptomi kormány kedden este rendkívüli ülést tartott, amelyen a német és olasz had-

Az indiai Sind tartományban tovább tart a lázadás

Bangkokból jelentik (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Sind tartományban a lázadás tovább tart. A brit katonaság és rendőrség az őserdőkben és hegyekben kutat a felkelők után. Mint a delhi-i rádió jelenti,

többszáz embert letartóztattak és a hadijog alapján elítélték. Millburban a britek 200 felkelőt elfogtak. Más tartományokban a britek sok hárt tartóztattak le, mert fegyverük és lőszerük volt. Jelentették továbbá, hogy a

hurok főereje Jaisalmer irányában a Rajputana állam felé halad, hogy így a Sind tartományban kijátszák a hadijogot. Jaisalmer Sind tartomány keleti részében fekszik.

Berlinből jelentik (Bud. Tud.): Csungkingből a jelentések szerint — kétségbeesett helyzetben van, aminek oka egyrészt, hogy a szövetségesek segítségével elmaradt és az amerikaiak a szállítás tekintetében inkább Moszkvát részesítik előnyben, másrészt pedig a japán csapatok többirányból folyamatosan lévő támadása egyre nagyobb veszélyt jelent a csungkingi hadterőre. Ennek tulajdonítható az a csungkingből érkező hírek, amelyek a szovjet-mandzsuko határon várható fejleményekről szólnak. Az egyik hír szerint Sun Fo, a végrehajtó tanács elnöke jelentette, hogy bár semlegességi viszony áll fenn Szovjet és Japán között, Mandzsuria határára a csapatok létszámát felemelték. Más hír szerint a csungkingi kormány keddi minisztertanácsán tárgyalta a mostani fenyegető veszélyt.

Tokióból jelentik (MTI) A Stefani Iroda jelenti: A japán főhadiszállás Tokió: Beérkezett részletes jelentés szerint azok a japán légierők, amelyek június 4-ről 5-re virradó éjjel támadást intéztek Dutch Harbor amerikai kikötő ellen, 21 ellenséges gépet lelőttek és elpusztították az ellenség sok erődítményét.

Sebesvonat Szabadka — Szeged — Nagyvárad között

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A MÁV. igazgatóságától vett értesítés szerint Szabadka—Szeged—Nagyvárad között a sebesvonat újra közlekedik. Szabadkáról Nagyváradra indul 6 óra 04 perckor és Nagyváradról érkezik 11 órakor. Nagyváradról indul 19 óra 30 perckor és Szabadkára érkezik 9 óra 47 perckor. Nagyváradon a Szabadkáról jövő sebesvonatnak összekötése van a budapest—kolozsvári gyorsvonattal, a Nagyváradról induló pedig a kolozsvár—budapesti gyorsvonattal.

Keresztény eszme a gyakorlatban

A keresztény ontodat ébresztő: ma már nem állnak egyedül küzdelmükben. Ma már nemcsak a jobboldali sajtó, az antiszemita pártok és a fajvédő társadalmi alakulatok nagy erői sorakoznak fel a keresztény magyar gondolat védelmében, hanem törvényes intézkedésekben, rendeletekben, kormányintézkedésekben és katonai rendszabályokban is hatalmasan megnyilatkozik a keresztény magyar érdekek szolgálatára irányuló törekvés, aminek már önmagában is meggyőző erővel kellene hatnia a közvéleménynek a korszellem iránt közönyös vagy azzal szemben bizalmatlan rétegeire. A helyi hatóságok munkájában is egyre több jelét látjuk annak, hogy az illetékes tényezők — akár felsőbb nyomásnak engedve, akár mert ráébriődtek magyar feladataikra — alávetik magukat az új rend követelményeinek legalábbis a keresztény érdekvédelem vonalán, ha a szociális eszme diadalát nem is tapasztaljuk még minden megvalósításukban. A városi pályaudvarok és más közületek tulajdonát pépező épületekben számos üzleti létesítmény került már fel keresztény — vagy némi jóindulattal annak tekinthető — kereskedő cégtáblájára. Sok történt a keresztény magyar ipar támogatása érdekében is, ha e tekintetben a gazdaság hatóságai eljárások miatt nem is észlelhetők a kellő lendület. Mindezek eléggé meggyőzhetők a keresztény magyar társadalmat a liberális korszak leáldozásának tényéről és arról is figyelmeztethették a sajtó és a

keresztény népi mozgalmak felvilágosító és buzdító erőfeszítésein túl is, hogy most már neki is vannak megalkuvást nem tűrő kötelességei, neki is bele kell kapcsolódnia a magyar jövő kialakítása érdekében végzett munkába, esetleg némi áldozathozások árán is. S mégis lépten-nyomon azt az elszomorító megfigyelést kell tennünk, hogy sokaknál csak a legközvetlenebb egyéni előnyök kihasználásáig tart a keresztény érdekek szolgálatát, a számos esetben észlelhető, hogy magukat egyébként jó magyaroknak hívó emberekben még mint üres szólam sem él a keresztény gondolat.

Azon már meg sem utóztatunk, hogy egyszerű emberek, ha csak egy lehetőség van rá, zsidó üzletekben szerzik be szükségleteiket még olyan esetekben is, amikor abban az üzletágban a magyar kereskedelem versenyen felül áll Nagyváradon. A nép alsó rétegeibe később érkeznek el az eszmeáramlatok, az ő lelkeiből még az újrendszerű áruellátással kapcsolatos meggondolások is nehezen írthatják ki azt a babonás hiedelmet, hogy zsidónál sokkal előnyösebben lehet vásárolni. De központosítálybeli urakat és hölgyeket, részben olyanokat is, akik éppen a keresztény eszme — bizonyos mértékig való — érvényesülésének közérdekű lételemük, vagy emelkedettebb élet-színvonaluk, tömegével látunk megfordulni zsidó üzletekben, amelyek már korántsem élvezik az egyedárusítók vagy a megfelelő keresztény versenyársak hiányának előnyét. Baross-szövetségi vezető személyiségekről

halljuk, hogy zsidó iparosoknál tettek egész kis vagyont kitevő megrendeléseket. Nemzeti ünnepségek és családi események alkalmával keresztény közületek és egyének még mindig nem érzik kötelességüknek, hogy magyar kereskedőknél szerezzék be azokat a tárgyakat, amelyek az ünnepség fényének emelésére hivatottak a magyar iparosokhoz folyamodjanak külső díszek, ajándéktárgyak stb. előállításánál és beszerzésénél. Nemzeti önállósítási kölcsönből létesült üzletek tulajdonosai zsidó címestől készíttetik címtáblájukat és zsidó mesteremberekkel eszkábáltatják össze boltberendezésüket. Különösen hölgyek minden meggondolás nélkül, sőt néha túlatos kiválasztással lépnek be zsidó üzletekbe könnyen nélkülözhető divatcikkék és pipereáru beszerzésére, s esetleg árnyalati különbségeket vagy hűsz fülléres megtakarításokért, sőt olykor csak a kiszolgálási stílus kedvéért könnyelműen feláldozzák a magyar jövő nagy érdekeit, ugyanakkor, amikor férjük, gyermekük, fivérük életét áldozza ezért a harctereken.

Számtalan esetet tudnánk felsorolni az említettek igazolására s talán meg is érdemelnek a keresztény magyar érdekek semmibevőit, hogy név szerint pellengérezzük ki őket, mert, mint ismételt tapasztaltuk, a szóbeli figyelmeztetés s az általánosításokban mozgó írásbeli feddés csak vallvongatásokat eredményez. De mégse utyják azok, akik semmiképp sem akarják megérteni az idők szavát, hogy cselekedeteikért, mulasztásaikért egyáltalában nem felelősek. (J. B.)

El Gazalát elfoglalták a tengely csapatai

Acroma és El Aden között felbomlott az angol védelmi vonal Libiában újabb vereségekre készíti elő a szigetországot az angol sajtó

(Róma.) (Stefani jelenti.) Az olasz főhadiszállás 749. közleménye: A tengelycsapatok marmaricai hadműveletei Acron és el Aden körzetében kedvezően alakulnak. Kemény harcok után a makacsul védett ellenséges állásokat elfoglaltuk. Acroma és el Gazala elfoglalására irányuló hadműveletek során ejtett hadiszákmány 224 harckocsis és 85 ágyú. A gépkocsik szárait semmisítettük meg. A táborokban elhelyezett foglyok száma több mint hatezer.

A légiőrbombázta Tobruk kikötőjét és három gépet lelőtt. Egyéb kötelékek támadást hajtottak végre Halfar és Miccaba katonai berendezései ellen. Telitalálatot értünk el a célpontokon. Egy gépünk nem tért vissza.

Német repülők Linoba szigete mellett elpusztítottak egy angol gépet.

A szicíliai csatornában a Pantelleriánál lezajlott csata helyén több száz tisztet és tengerészt ejtettünk foglyul, amelyek a csatában elsüllyesztett hadihajók és kereskedelmi hajók legénységéhez tartoztak. Közülük mintegy százán megsebesültek.

Az Alexandria felől jövő ellenséges hajókaraván, amely mintegy 10 egységből állt és amelyet német és olasz légi egységek támadtak meg, észrevette a krétai vizeken elébe siető olasz hajórajt és megfordult. Mialatt sietve visszatért kiindulási kikötőjébe, a légiőrbombázta megáradta. Ebből a támadásból német repülők támadása következtében 4 cirkáló és romboló és több kereskedelmi hajó elsüllyedt. Több más hajó találat következtében megrongálódott. Ezenkívül egy német tengeralattjáró elsüllyesztett egy cirkálót. Olasz repülőgépek megtorpedóztak és súlyosan megrongáltak 6 cirkálót, valamint 4 kereskedelmi gőzöst.

(Berlin.) (NTI jelenti.) A szerdai hadijelentés kiegészítéséről közlik: A britek az Acromtól nyugatra keletkezett katlanból való kitörésre irányuló kísérletei kudarcba fulladtak. A német és olasz csapatok el Adentől keletre fontos brit erődöket rohtantak le. Brit részről a harcokat súlyos páncélos veszteségek jellemzik. A német légiőrbombázta a szerdai jelentésben közölt sikereket saját veszteség nélkül érte el.

Német rohamcsapatok folytatták támadásaikat a szebasztopolji védelmi berendezések ellen. A Sztalin és Szibéria erődök uralása bizonyította annak, hogy a harcok súlypontja eltolódott az öböl és kikötő irányába.

Megkezdődött a tobruki nagy csata

Berlinből jelentik: (B. T.) Kairóból jelentik, hogy a tobruki nagy csata megkezdődött. Erős német és olasz páncélos kötelékek támadják a britek három külső védelmi állását Sidi Hezegnél, el Dudánál és Acrománál. Több száz páncélosból és ellátó kocsiából álló német ostrom Tobruktól nyugatra minegy 24 kilométerre elérte a tengert.

(Róma.) (MTI.) Az észak-afrikai

helyzettel kapcsolatban a *Giornale d'Italia* azt írja, hogy el Gazala körzetében legalább hat hadosztály van bezárva. Az angol főparancsnokság minden rendelkezésre álló eszközt és csapatot harcra vetett, nyilvánvalóan annak tudatában, hogy az ütközet végzetes kihatással lehet az egész angol közelkeleti helyzetre. (MTI.)

Bombák robbannak a Délafrikai Unióban

Bloemfontein (Délafrikai unió, Oranje állam) (MTI.) Az OFI jelenti: Szerdán csövekbe elhelyezett robbanó anyagból készült bombát dobtak egy nyomda ablakába. A robbanás jelentékeny károkat okozott. Egy másik pokolgépet a bazárépületbe dobtak, azonban ez nem robbant fel. A város há-

(Genf.) (NTI jelenti.) Mint Londonból jelentik, a *Daily Express* katonai levelezőjének nézete szerint Libiából kebben érkezett hírek arra engednek következtetni, hogy az angol hadseregére további vereségek várnak. Rommel megszerezte a légifölényt. (MTI.)

rom pontján tűz támadt. A rendőrség megindította a nyomozást.

Tuniszból jelentik: (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: A kairói rádió jelentése szerint Abdullah Mallungi iraki külügyminiszter „egészségi okokból” lemondott.

Szebasztopolnál elfoglalták a németek a Szibéria-erődművet

Széles rést ütöttek a védelmi övezetben. Főleg a kikötő és a tengerpart felőli részen hevesek a harcok

Berlin. (MTI.) A Német TI jelenti a Führer főhadiszállásáról: A véderő főparancsnoksága közli: Német és román csapatok az ellenség elkecsereedett ellenállása és a terepnehézségek ellenére tovább folytatják támadásaikat a szebasztopolji erőd ellen. Az ellenség védelmi rendszerén utótt rést erősen kiszélesítették és mély éket vertek a bolsevista erődvonalak közé. Sikertelen erősen kiépített magaslati állásokat és erődöket elfoglalni. Szerdán rohammal elfoglaltuk a nagy jelentőségű szibériai erődművet. A légiőrbombázás kiválóan támogatta a gyalogság harcát.

A keleti arcvonal középső szakaszán az arcvonal mögötti területen megsemmisítettünk több szétugraszott erőcsoportot.

Az Ilimen-tó felől kudarcot vallottak az ellenség támadásai.

A volhovi arcvonalon az ellenség szívós kísérletet tett arra, hogy nagy létszámú erőkkel áttörje a német csapatok által a mocsaras erdőben hetek óta szívósan védelmezett zárállást. A bolsevisták támadásai eredménytelenek maradtak. Csapatunk egyre szorosabbra vonták a gyűrűt a körülzárt ellenség köré. Harcigépek az Ilimentől délkeletre és a volhovi szakaszon jelentékeny veszteséget okoztak az ellenségnek.

Az Északi Jeges-tengerpart vidékén Jakonga kikötőjében elsüllyesztettünk egy háromezer tonnás hajót.

Észak-Afrikában kudarcot vallottak a körülzárt brit csapatok kitörési kísérletei. Az utóbbi napokban Ain el Gazalától északkeletre folyó harcok során eddig több, mint hatezer foglyot ejtettünk, ezenkívül zsákmányoltunk vagy megsemmisítettünk 224 harckocsit és 35 löveget, valamint több, mint 500 tehergépkocsit. El Aden vidékén elfoglaltunk több ellenséges állást. A

britek légi harcok során 21 gépet veszítettek.

A német légiőrbombázta Anglia déli partjait előtt nappali és éjjeli támadás során bombatalálattal megrongált három közepes nagyságú ellenséges kereskedelmi hajót, Brightonnál és Portlandnál súlyos találatok érték az ellenség hadifontosságú berendezéseit.

A brit légiőrbombázta a szerdára virradó éj-

jel zavaró támadásokat intézett Nyugat-Németország ellen. Éjjeli vadászok és a légvédelmi útegek 9 gépet lelőttek.

Berlinből jelentik: (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: Német csapatok a Charkovtól keletre lévő arcvonalszakaszon a Donec egyik mellékfolyójánál több hidfőt létesítettek és ezeket összefüggő hidfőállássá építették ki.

Dolgoznak a tengely tengeralattjárói

Stockholmból jelentik: (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: Mint a brit hírszolgálat jelenti a Supetar nevű volt jugoszláv hajót, amely a szövetségesek szolgálatában állott, a Mosambique csatornában szombaton megtorpedózták.

Madridból jelentik: (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: Washingtoni jelentés szerint az Egyesült Államok haditengerészetügyi miniszteriuma közölte, hogy ellenséges buvárnaszádok újabb két amerikai teherhajót súlyosítottak el. Továbbá egy amerikai gőzöst súlyosan megrongáltak.

Stockholmból jelentik: (MTI.) A Né-

met Távirati Iroda jelenti: A bostoni rádió szerda esti jelentése szerint az egyik északamerikai kikötőben part-raszálltak két hajó legénységének életbenmaradt tagjai. A két hajót a tengely buvárnaszádai súlyosították el. Az egyik hajó északamerikai volt, a másik hondurasi lobogó alatt hajózott. A két hajó legénységéből 45 ember életét veszítette és csak kilencet tudtak megmenteni.

Berlinből jelentik: (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: Doensch ezredes a légifegyvernem vezérkarának tagja, a német légügyi miniszterium osztályfőnöke, repülőhalált halt.

Elfoglalták a japánok Jüsan helyiséget

(Csongking.) (OFI jelenti.) A csekiang kínai hírszolgálat szerint a Csekiang Kiangsi tartományok határán folyó rendkívüli heves harcok során a japánok elfoglalták a Csekiangban fekvő Jüsan helyiséget.

(Amsterdam.) (NTI jelenti.) Az ausztráliai miniszterelnök rádióbeszédében kijelentette, hogy a Japán elleni háborút csak úgy lehet meg-

nyerni, ha megakadályozzák Japánt abban, hogy elfoglalja Ausztráliát. A továbbiak során kiemelte az ausztráliai és a szovjet front közös összetartozandóságát. (MTI.)

Hirdessen a Magyar Lapokban

Bose rádióbeszédében követelte, hogy az angolok és amerikai csapatok hagyják el Indiát

Berlinből jelentik: (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: Bose szerdán rádió útján felhívást intézett honfitársaihoz. Hangsúlyozta, hogy meggyőződésük, hogy meghiusult néhány indiainak az a kísérlete, hogy rávegyék Indiát a britek háborújában való részvételre. Az indiaiak követelése az, hogy az angol és amerikai csapatok hagyják el India területet, hogy ne lehessen csatatérre tenni India földjét. A szövetségesek elvesztik a háborút és a brit világbirodalom teljesen szét fog hullani. Felszólította honfitársait, járuljanak hozzá a brit világbirodalom széthullásához, hogy feltámadhasson a szabad India. A felszabadulás már nem várathat tovább magára. India ennek a háborúnak a folyamán el fogja érni szabadságát.

(Bangkok.) (NTI jelenti.) *Nehru Gandhival és Azaddal* Bombayba érkezett. Az indus függetlenségi értekezlet tagjai lelkesedéssel fogadták azt a hírt, hogy Nehru és Azad támogatja Gandhi törekvéseit, hogy az angolok azonnal hagyják el Indiát.

Mi van az angol-szovjet titkos szerződésben?

1

A Londonban székelő cseh, lengyel, norvég és holland emigránsok kormánykezelésében kitört a harc. Már az is elkedvetlenítette őket, hogy az angol kormány egyiküket se tájékoztatta a Szovjettel kötendő szerződésről, csak akkor értesítette az árnyékkormányokat, amikor Molotov már Amerikán is túljárt. Erre megindult rohamuk a külügyi hivatal ellen, főleg, amikor olyan hírek terjedtek el, hogy a szerződés titkos megállapodásokat is tartalmaz. Ezt ugyan brit részről cáfolták, de pontos és megbízható londoni értesülésekkel rendelkező svájci és svéd lapok napok óta egyre több részletet ismertetnek a bizalmas pontokból. Hogyan jutnak hozzá, nem fontos; a lényeges, hogy a nyilvánosság tudomást szerez Churchill és Sztalin sötét terveiről. A londoni emigránsok felháborodása annál nagyobb, mert az angol miniszterelnök az ő tudtuk és megkérdezésük nélkül kötötte le magát a Szovjet követelési mellett.

Mit tartalmaz a titkos megállapodás? Anglia és a Szovjetunió mindelemlőtt elhatározta benne érdeklődését, azaz megállapította, milyen területek és támaszpontok tartoznak okvetlenül érdekkörébe. Anglia leszögezte, hogy feltétlenül igényt tart Belgium és Hollandia tengerparti részeire, továbbá Franciaország esatonamenti és északnyugati partvidékének fontos helyeire, amelyeken támaszpontokat emel majd, a meglévőket pedig „kibérlí”. Az északi tengeri német partvidéket a szerződés szintén angol érdeklődésnek nyilvánítja egészen Dánia északkeleti partvidékéig; itt az ú. n. Kattegati-tengerszorosban közösen birtokolnak majd támaszpontokat a Szovjettel, amit így Anglia kienged az ő beltengerét alkotó Északi-tengerre. A Szovjet viszont — győzelme esetén — a svéd sajtó értesülése szerint, korlátlan fennhatósága alá veheti a Balti-tengert s ezzel együtt egyeduralkodói szerepet nyer Dánia, Norvégia, Svédország, Finnország, a Balti államok, az északnémet partvidék s egyúttal a szovjet-angol győzelem esetén vizsdaállítandó Lengyelország felett is.

Anglia, hogy biztosítsa vezető szerepét, a titkos szerződésben jogot nyert arra, hogy Kieft és Wilhelmshaven után „bérbevehesse” 99 évre...

2

Molotov a londoni megbeszéléseken határozottan követelte, hogy a Szovjet számára végkép rendezzék az Indiai-óceánra és a Földközi-tengerre való kijutását is. Erre nézve a megállapodás csak nehezen iött létre. Végül is abban egyeztek meg, hogy a Szovjet Törökországtól, hasonló képpen 99 évre, kibérlí a tengerszorosokat, ha pedig ebbe a törökök nem egyeznének bele, a Boszporusz és a Dardanellák mindkét partját megszállja s egyúttal birtokába veszi Izstanbult is. Iránt amelyen át a Szovjet a Perzsa-öbölhöz és az Indiai-óceánra juthat ki, a londoni szerződés végleg a bolsevisták érdekkörébe utalt. Egyes semleges sajtóértesülések szerint a Szovjet földközi-

tengeri pozíciója biztosítására olaszországi, főleg szicíliai támaszpontokra is kötött határozott ígéretet.

A londoni titkos akta a szovjet-brit győzelem esetén feldíltandó határt is körvonalazza — írja a svéd sajtó. — Anglia elismerte, hogy a bolsevistáknak joguk van a Balti államok, Kelet-Lengyelország és Beszarábia bekebelezésére, valamint Dél-Finnország megszállására, aminek fejében Anglia Norvégiát és Dániát veszi befolyási körzetébe. Többéves

megszállás alá kerülne Németország, Olaszország és Magyarország a szomszédállamokkal együtt. Míg nyugaton főleg angol-amerikai és csak csekély szovjet erő állomásozna. Közép-Európában a bolsevisták vennék át az uralmat.

Ilyennek rajzolják meg a londoni értesülések alapján az Európára váró világot a svéd lapok, abban az esetben, ha Churchill és Sztalin örökösi szövetsége győzne...

Csiszár Béla.

Változások és kinevezések a nagyváradi egyházmegye zsinati bizottságaiban

Új zsinati bírák az egyházmegyében

Nagyvárad. Saját tud. A nagyváradi lat. szert. egyházmegye legutóbbi körlevele közli a zsinati bizottságokban és a bíróságban történt legújabb változásokat és kinevezéseket. A változások és a kinevezések a következők:

Zsinati vizsgáló-bizottság:

Elnök: Dr. Némethy Gyula. Tagok: Dogmatikából: Dr. Nemeček József és dr. Hanzély Lajos. Erkölcstanból: Dr. Lestyán Endre és Bogdánffy Szilárd. Szentségek kiszolgáltatásából: Dr. Lindenberger János és dr. Hosszú László. Egyházjogból: Dr. Schriffert Béla és dr. Bánáss László. Egyházi közigazgatásból: Molnár Kálmán és dr. Beóthy György.

Hittanári vizsgáló-bizottság:

Elnök: Molnár János. Tagok: Fentieken kívül Halász Gyula és Bélyeky Ferenc.

Zsinati bíróság:

Elnök: Molnár Kálmán. H. elnök:

Dr. Lestyán Endre. Bírák: Dr. Schriffert Béla, Bartos Ferenc, Dr. Beóthy György, Borbás Pál, Brösztel Lajos, Dr. Kajaba László, Dr. Kompassz Árpád, Dr. Nemeček József, Dr. Pop József, Wallner Győző, Dr. Zahorav József és Zitzmann Ferenc.

Házassági és rendi kötelékvédő: Dr. Némethy Gyula. H. házassági és rendi kötelékvédő: Bogdánffy Szilárd. Szegények ügyvédje: Follmann Géza. Jegyző: Dr. Hanzély Lajos. Ugyész s aljegyző: Dr. Hosszú László. T. zsinati bírák: Bedák Mátyás, Erdődy Bakács Iván, Follmann Géza, Gálffy Sándor, Hutai Ferenc, Kendrella Kálmán, Oswald Pál, Szabados Antal.

A körlevél közlése szerint tehát a zsinati bíróság új tagjai: Bartos Ferenc prelátus-kanonok, dr. Beóthy György apát-kanonok, egyházmegyei iratigazgató és főtanfolyam- és dr. Kajaba László városi szőlősi plébános.

Márton Áron püspök megleghangu levélben bucsuzott el a nagyváradi egyházmegyétől

Nagyvárad. Saját tud. Most jelent meg a nagyváradi püspökség idei ötödik körlevele, amely az új apostoli kormányzó, dr. Scheffler János püspök hivatalos beköszöntőjével kezdődik. A körlevél közli továbbá azt a levelet, amellyel Márton Áron gyulafehérvári püspök, az egyházmegye korábbi apostoli kormányzója elbúcsúzik az egyházmegyétől és megköszöni helynökének, dr. Schriffert Béla apát-kanonoknak, a papságnak és a híveknek támogatását és közreműködését. A levelet az alábbiakban közöljük:

„Méltóságos dr. Schriffert Béla apát-kanonok, ált. helytartó urnak Nagyvárad.

Gyulafehérvár, 1942. május 4. Méltóságos Uram!

Miután a római Szentszék bölcs intézkedésével apostoli kormányzó megbízatásom alól felmentett

és új kormányzót kegyeskedett kinevezni, első kötelességemnek ismerem, hogy Méltóságod jeles szolgálatait megköszönjem.

Kérésre a legnehezebb körülmények között vállalta magára az egyházmegye ügyeinek felelős intézését és a vállalt hivatalt mindenre kiterjedő körültekintéssel, nagy hozzáértéssel és az egyházmegye iránt táplált nagy szeretettel vitte akkor, amikor napról-napra a bizonytalansággal és új veszélyekkel kellett megküzdeni s ugyanakkor a gondossággal, hozzáértéssel és fokozott lelkesedéssel akkor, amikor a külső körülmények változásával a reintegrált ősi egyházmegyét egy új jövő számára szinte új alapvetéssel kellett előkészíteni. Munkájáért és a nekem nyújtott felbecsülhetetlen segítségért fogadjam legteljesebb elismerésemet és

hálás köszönetemet.

Egyúttal kérem, szíveskedjék Tiszteletendő Testvéreimnek és az egyházmegye híveinek szeretetteljes üdvözlémet tolmácsolni. Megismétlem az első elköszönésem alkalomával mondottakat: Tiszteletendő Testvéreimnek köszönöm a bizalmat és megértést, amellyel fogadták és nehéz megbízatásom teljesítésében segítségemre voltak. Több irányú elfoglaltságom miatt nem volt alkalmam a gyakori személyes érintkezésre, sem a hívek meglátogatására, de az ügyekbe való betekintésem keresztül is örömmel állapíthatom meg, hogy az ideiglenesen vezetésemre bízott egyházmegyének lelkes papsága, a hílehez és hagyományaihoz áldozatok árán is ragaszkodó és mélyen vallásos hívő serege van. Külön meg akarom köszönni a Főtiszteletendő Székeskáptalan kedves figyelmét és támogatását, amelyet a fenntartás nélküli, ügybuzgó készségben az első perctől kezdve éreztem. Az Ur Jézus kegyelme szentelje meg mindnyájunk életét és munkáját.

Hálás köszönetem megismétlésevel fogadjam Méltóságod igaz nagyrabecsülésem és tiszteletem nyilvánítását.

MÁRTON ÁRON, püspök.”

Sajtótanfolyamot rendeznek a debreceni Nyári Egyetemen

A debreceni Nyári Egyetem főtanfolyamán kívül, amelyen a magyar közönség számára Európa és a magyarság viszonyának ismertetésére, külföldiek részére pedig a magyarságra vonatkozó tudnivalók közlésére kerül sor, az idén az ujságíróképzés elmélyítése céljából u. n. sajtótanfolyamot is rendeznek fővárosi és vidéki ujságírók részvételével. Augusztus 1—18-ig mintegy 40 magyar ujságíró látogat el Debrecenbe, hogy az Országos Magyar Sajtókamara és a Nyári Egyetem vezetősége által összeállított gazdag előadásorozatot meghallgassa. Külön jelentőséget kölcsönöz a sajtótanfolyamnak az, hogy az előadók között a magyar ujságírók legkiválóbb képviselőin kívül a baráti bolgár, német és olasz sajtó Budapestén akkreditált attaséi is szerepelnek országuk sajtószervezetét ismertető előadásaikkal. A tanfolyam megnyitó előadást vitéz dr. Kolesváry-Borcsa Mihály, az Országos Magyar Sajtókamara elnöke tartja „Ujság és társadalom” címmel. Az előadások egy részét az ujságírókon kívül a Nyári Egyetem nagyszámu külföldi és magyar hallgatója is látogathatja, így ez a tanfolyam, amelynek szellemi előkészítése dr. Mihelics Vid, egyet. m. tanárnak, a korszerű ujságíróképzés apostolának az érdeme, alkalmat fog nyújtani arra, hogy a művelt nagyközőnség is betekintést nyerjen az ujságírók művészetébe és közelebbről is megismerhesse a toll katonáinak áldozatos munkáját.

Kormányzati ügyeket tárgyalta a minisztertanács

Budapestről jelentik: (MTI) A kormány tagjai szerdán délután Kállay Miklós miniszterelnök elnöklésével minisztertanácsra ültek össze. A minisztertanácsra folyó kormányzati ügyeket tárgyaltak. A tanácskozás a késő esti órákban ért véget.

Magyarország sohasem feledkezik meg arról a sok jótéteményről, amellyel Mussolini elhalmozta

Ullein-Revitzky Antal rádióbeszède Rómában

Róma. (MTI) Ullein-Revitzky Antal rendkívüli követ, meghatalmazott miniszter, sajtófőnök szerdán délután olasz és magyar nyelvű nyilatkozatot adott az olasz rádió számára.

Olasz nyelvű nyilatkozatában kijelentette, hogy Magyarország soha sem feledkezik meg arról a sok jótéteményről, amellyel Mussolini elhalmozta.

Magyar nyelvű nyilatkozatában kijelentette, hogy Magyarország irányában megnyilvánult rokonszenvet mi magyarok a legfőbb szívvel viszonozzuk. A jelenleg közös ellenség ellen küzdő Magyarország és Olaszország évszázados barátsága ismét megerősödött. — Ullein-Revitzky Antal szerda éjjel visszaindult Magyarországra.

Szombaton délután hirdeti ítéletet a törvényszék a 13 váradai betörő ügyében

Nagyvárad. Saját tud. Szerdán délután befejezte a törvényszék a nagyváradi betörők és orgazdák kihallgatását, amely — mint megirtuk — két napig tartott. — A tanúk kihallgatása után dr. Levente István

királyi ügyész tartotta meg vádpbeszédét, majd dr. Dobay Kálmán, dr. Boross István, dr. Mucsy Imre és dr. Loltán Károly ügyvédek tartották meg védőbeszédüket. A védők kiemelték azt, hogy a vádlottak valamennyien olyan légkörben nevelkedtek, amely után tekintve fiatalságukat, könnyen ráadhatták magukat a bűnözésre. Ebben befolyásolták őket iskolátlanságuk, a ponyvaregények olvasása és a szülői nevelés hiánya. Végül irgalmas ítéletet kértek a bíróságtól.

A törvényszék a késő délutáni órákban úgy határozott, hogy az ítéletet, tekintve a terjedelmes bűnhalmazatot, szombaton délután 4 órakor fogja a vádlottak előtt kihirdetni.

Vasárnap tartja alakuló közgyűlését a Turáni Vadászok Országos Egyesülete Nagyvárad Helyiszervezete

A Turáni Vadászok Országos Egyesület Nagyvárad Helyiszervezete f. hó 21-én fél 12. órakor a Baross Szövetség helyiségében (Rákóczi-út 12 szám alatt) alakuló közgyűlést tart, melyre tisztelettel hívunk meg minden Bajtárs tagot. A vezetőség szeretettel vár minden érdeklődő magyar testvért és családtagot.

Az országos központ részéről megjelennek: nagybaconi Nagy Vilmos ny. vezéreztredes, az Erdélybe bevonult főparancsnok, vitéz Görgey György tábornok, a testőrségnek volt parancsnoka és több mások. Nagyvárad, 1942. év június hó 16-án. Szerző Bizottság nevében: Pintér Sándor Nagyvárad, Attila-utca 10. szám.

A nemzet részvéte kísérté utolsó útjára a „magyar kenyér hősi halottját“

Eltemették Györffy-Bengyel Sándor közellátásügyi minisztert

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Györffy-Bengyel Sándor szolgálaton kívüli vezéreztredes, közellátásügyi miniszter, mint a nemzet halottját szerdán délután temették el katonai pompával a Kerepesi-úti temető halottas házából a főváros által adományozott díszsírhelyre. A ravatal körül rengeteg koszoru volt. A halottas ház nyitott csarnokát virágerdő borította. Már a kora délutáni órákban hatalmas tömeg szorongott a temető bejárata előtt és bent a temetőben. Öt óra előtt megérkeztek a polgári és katonai előkelőségek. A ravatal baloldalán az elhunyt özvegye, négy gyermeke és közvetlen hozzátartozói foglaltak helyet. Jobboldalon egész elöl volt felállítva a Kormányzó úr képviselőtében megjelenő Kállay miniszterelnök széke. Pontosan 5 órakor érkezett meg Kállay Miklós miniszterelnök. Zsindely Ferenc miniszterelnökségi államtitkár kíséretében. Először a gyászoló család tagjainak fejezték ki részvétüket, majd helyet foglaltak a ravatal jobb oldalán. Ez-

után kezdetét vette a gyászszertartás, amelyet Zadravetz István tábori püspök végzett. Utána a pénzügyminiszter méltatta az elhunyt emlékét. A gyászbeszéd és szertartás után a honvédek vállukra vették a koporsót, amelyet a lovas gyászkocsira helyeztek, majd egy honvéd gyászkíséret vonult el tisztelegve a koporsó előtt. A katonai tiszteletadás után elindult a gyászmenet, hogy utolsó útjára kísérelje az elhunytat. A sírnál a gyászszertartás után a katonai díszkíséret utoljára tiszteleggett, miközben két löveg négy lövést adott le. A megjelent előkelőségek a gyászszertartás végezte után megegyeszer kifejezték részvétüket a gyászoló családnak, majd némán tisztelegtek az elhunyt sírja előtt.

Zadravetz István tábori püspök a temetési szertartás során gyászbeszédet mondott, amelyben a hívőket imádkozásra szólította fel, majd kérte az Uristent, hogy legyen az elhunyt számára az örök élet kenyere. Te pedig elhunyt testvérünk — mon-

dotta a püspök — a magyar kenyér hősi halottja, onnan az Ur számolyáról kérd áldását a ringó kalászra, a magyar kenyérre. Magyar testvéreim imádkozunk az elhunyt testvérünk, a magyar kenyér minisztere és hősi halottja lelki üdvéért.

A pénzügyminiszter bucsuzik a nagy halottól

Reményi-Schneller Lajos pénzügyminiszter az alábbi gyászbeszédet mondotta Györffy-Bengyel Sándor temetésén:

— A m. kir. kormány hódoló, tisztelő szeretetét hozom Györffy-Bengyel Sándorhoz, akinek ravatalát mély szomorúsággal, de a magyar nemzet jövőjében megerősödött hittel álljuk körül. Mély szomorúsággal, mert egy igaz magyar távozott el körünkől, akinek kiválóságát és érdemeit alig lehet méltatni, mert a tények és eredmények beszédesebbek minden szónál. Ahová a sors állította, mindenütt megállta helyét a szó legnemesebb értelmében. Az 1914—18-as világháborúban fegyverrel a kezében védelmezte a hazát. A korszerűen felszerelt magyar hadseregnek szervezése és felszerelése éjt nappallá tevő rendkívül rövid idő alatt elvégzett munka eredménye, amely munkában az oroszlátrész őt illelti meg. Ebben a minőségben teljesített kimagasló vezető- és szervezőképességei következtében a nemzet újabb áldozatot kívánt tőle. Azt az áldozatot kérte, vállalja el a közellátásnak a háborús viszonyok közti rendkívül súlyos gondját és ő vállalta, bár egészsége és szervezete nem volt a régi. Vállalta, mert katonának volt, akinek a legfelső hadúr óhaja is parancs. Vállalta, mert az volt a felfogása, hogy a front mögött is, épügy mint a harctéren mindenkinek teljesíteni kell kötelességét. Ezen az új területen is egész embernek bizonyult. A kötelességérzet jóság, a magyar fajnak ízzó szeretete diktálta az iramot, pedig szervezete már álljt parancsolt volna. De ő nem engedett. Feláldozott mindent. Feláldozta magánéletét, pihenőjét és a legnagyobbat, életét épp akkor, amikor különböző akadályokon tuljutva, azt a tervezetet tudta volna életre hívni, amelynek célszerűségéről meg volt győződve. Ez a tragikus áldozatos élet maga a magyar sors. Ő ezt a magyar sorsot tudatosan és büszkeséggel viselte és ezért mondtam bevezetőül, hogy a magyar nemzet jövőjébe vetett megerősödött hittel állunk itt, mert amíg él ez a szellem, amely az áldozatos munkát örömmel és büszkeséggel teljesíti, amíg a kötelességteljesítés ilyen példái ragyognak előttünk, addig a nemzet is töretlenül élni fog. Nem büszkodom tőle, mert irányító példaként köztünk marad szelleme, itt fog élni velünk és lelkesedve tovább fog dolgozni rajongva szeretett magyar nemzetéért. Györffy-Bengyel Sándor ígérem, hogy ilyekezünk méltónak lenni hozzád.

Egy krémes nélküli rémes nap

Ha Pestet valamikor a kávéházak városának nevezték, akkor Nagyváradot bátran hívhatjuk a cukrászdák városának. Van vagy harmincig való belőle. Kisebkek, nagyobbak, fényesebbek, egyszerűbbek, — divatosan felkapottak a felsőbb tízezrek számára, diszkrétén félreesők szerelmes párok meghúzódására. Szóval lehet válogatni kinek-kinek a gesztusa szerint, — van belőlük elég fajta.

Hogy mi termelte itt ki ezt a nagy nyalánkságipart ilyen terebélyesre, arra valamikor tán majd a helyi cukrászhistória oknyomozás fog világosságot deríteni. A felületes szemlélő egyelőre belenyugszik annyiba is: biztosan sok az edesszájú ember Nagyváradon. Bár ez nem egészen bizonyos, mert láthatunk embereket naphosszat elüldögélni egy-egy fehérszékés teraszon a krémes, dobosok, puncsok és egyéb edességalmok tövében, anélkül, hogy csak tekintetre is méltatnák a nyálsorgató krém- és habköteményeket. Nem, inkább sakkoznak, vagy kibicelnek, vagy csak egyszerűen tanyáznak és emlegetedten szemlélődnek az utca nyüzsgő forgalma felett. Mert ez itt így divat, ilyen elkávéházaitott cukrászdák is akadnak a ráérő időmilliomosok szórakoztatására.

Sokan felvetették már a kérdést, hogy vajjon mi történne, ha csak egy órácskára is bezárnák ezeket a nagyforgalmú cukrászdákat? Mi lenne a reggeltől késő estig ott ülő közönséggel, mi lenne azzal az edes semmittevéssel, amely itt ad egymásnak találkat napról-napra? Mi lenne a törzsvendégekkel s mi lenne a sakkal, ha csak egy órácskára is mottot kapna a nagyváradi cukrász-ipar?...

Nos, a tegnapi nap minden kíváncsinak megadta a feleletet: nem dől

össze a világ, pedig nemesak egy órácskára, hanem egy egész napocskára zárva maradtak a cukrászdák. Kevés a cukor, meg az egyéb hozzávaló, ezért hetenként egy napi böjtöltetésre határozták el magukat a helyi cukrászok. A jövő szerdán sem lesznek nyitva, meg azután sem, így a kiszorult törzsközönség most rághatja a körmét, hogy mihez is fogjon az üres szerdai napok szokatlan tétlenségében.

Elnéztünk némelyik cukrászda felé, hogy miként is nézhet ki nappal bezárva? — Hát nem mondjuk, szokatlan látványosság a máskor tele üzleteket lehúzó redőnyökkel látni. Az egyik főutcai nagyteraszú olyan kihalt a sok fehérasztalával, mintha minden vendége munkaszolgálatosi kötelezettségének tett volna eleget. Csak egy sánta veréb szedegeti a széklábak között a tegnapi morzsát. Amarrébb meg egy újságos gyerek próbálgatja sorra a székek kényelmét, míg a legfőbb helyen végleg meg nem telepszik. Majd portékájából kihúz egy Tolnait és minden bizonynyal valami előkelő vendéget játszhatik, mert a lajbi zsebéből előkerül egy gyanus származású cigarettacsutka is és jobbra-balra nagyokat sercentve, irtó bodor füstök kíséretében emészti árujának „Egy amerikai rikkancs karrierje“ című elbeszélését.

Falán a rikkancs példáján okkultakésőbb a törzsvendégekkel is előke- rültek néhányan. A szokás hatalmától hajta és gyötörve épp úgy telelepedtek, mint máskor. Most sem kérdezte tőlük senki, hogy: mit tesszük parancsolni. — mint máskor... Elbeszélgettek szokás szerint, mint rendszeren, csak a sánta veréb csiripelte szemtelen követeléssel az elmaradt morzsákat... KISKUN

Száz éves fennállását ünnepli a szatmári irgalmas nővérek társasága

78 szerzetesi házban 1270 szatmári nővér munkálkodik a krisztusi szeretet szolgálatában

Ebben az évben az ország sok városában megünneplik egy kiváló magyar női szerzetestársaság alapításának 100 éves fordulóját. Száz év ugyan nem nagy idő a mulandóság árjában, mégis meg kell állni ma a mai fergeteges idők viharában és rohanásában is a szatmári irgalmas nővérek jubileuma mellett és bele kell világítani az emlékezés fátylájával az elmúlt száz év küzdelmes, sokszor nagyon is viszontagságos, de mindig dicsőséges történetébe. Olyan időre esik ugyanis ennek a szerzetesrendnek alapítása, kibontakozása és hamis fejlődése, amely egyáltalán nem kedvezett hasonló intézményeknek, amelyben nagyon sok lelkes kezdeményezés bukott el a kellő érdeklődés és támogatás hiányában. Éppen ezen a ponton kell kiemelnünk mindjárt a kezdetben, hogy a szatmári irgalmas nővérek az elindítás után Isten kegyelmével önerejükől küzdöttek meg minden nehézséggel és biztosították a legszélesebbkörű fejlődés feltételeit.

Hám János és Leonhard János püspökök közös terve

A szatmári zárda alapítása, mint annyi más hasonló intézményé ebben a városban, a boldogemlékű Hám János megyéspüspök (1781—1857) nevéhez fűződik. A szentéletű püspök már 1857-ben felvetette egy alkalmas nőnevelő intézet alapításának a gondolatát. Ebben az időben egyik papja, Gonczeczky János tábori lelkész minőségben Bécsben tartózkodott. Ez értesíti püspökét, hogy Leonhard János tábori püspök katona altisztek leánykái számára nevelőintézetet akar létesíteni. Ugyanakkor felveti azt a gondolatot is, hogy ezt a tervet püspökének tervével könnyen egyeztetni lehetne. Hám János püspök magáévá teszi a tervet és ezzel megkezdődik a szatmári zárda küzdelmes története.

Regénybe illő, fordulatokban és főleg viszontagságokban gazdag esemény sorozat következik ezután, amíg a szatmári városi tanács nyílt és rejtett ellenvetéseit, akadékoskodásait és a budai helytartótanács által okozott nehézségeket a két püspök, Hám János és Leonhard János leküzdötte. Az intézet vezetésére Hám János püspök Páli Szent Vince leányait választotta ki. Ez a szerzetestársaság ebben az időben már Franciaországban, Elzászban, Németországban, Ausztriában, sőt Magyarországon is el volt terjedve. Hám János püspök magyar nővéreket akart az alapítandó intézet élére állítani és magyar szerzetestársaságot akart, éppen ezért négy magyar leányt küld Gumpendorfbra, Bécs egyik külvárosába, ahol az irgalmas nővéreknek virágzó házuk volt. Itt készülnek az első szatmári irgalmas nővérek jövődöntő hivatásukra. Itt vetették el négy fiatal magyar leány lelkében azokat a magvakat, amelyekből száz év alatt a társaságnak élettel duzzadó ágait Amerikáig és Kínáig kiterjesztő terebélyes fája nőtt ki.

Erthető volt, hogy a gumpendorfi

irgalmas nővérek, akiknek szabályait Milde bécsi hercegné állította össze a párisiak szabályai nyomán, szívesen vették volna a szatmári ház függését, azonban Hám püspök ragaszkodott a függetlenséghez s így a szatmári irgalmas nővérek társasága már az elindulásnál teljesen magyar.

Míg a jelöltek Gumpendorfban tanultak, itthon 1839-ben megkezdtek a zárda építését. Majláth gróf 1841-ben Szatmáron járt, meglátogatta a már elkészült zárda épületét és a látottakról így számolt be Leonhard püspöknek: „... láttam az intézet épületét:

A „közdicseretet aratott klastromi intézet”

1843-ban már 40 leányka van az intézet internátusában, de a bejárók száma még nagyobb. A működő két osztálynak összesen 165 növendéke van. Az intézet jó híre egyre szélesebb körökben hódít. Egyre többen küldik leánykájukat az irgalmas nővérek „közdicseretet aratott klastromi intézetébe.”

A nevelés munkája közben a nővérek nem feledkeznek meg az irgalmas szeretet kötelességeiről sem. A szabadságharc kitörése után, 1848-ban a főnöknő Pestre hívják és beszünt kórházak berendezésével bízák meg. Ezt a feladatot kifogástalanul oldotta meg. A szabadságharc leverése után, amikor egy osztrák főhivatalnok szemrehányást is tett neki, hogy „lázádotkat” ápol, a kiváló egyéniségű főnöknő határozottan felelt: „Az irgalmas nővér hivatása gyakorlása közben nem ismer sem barátot, sem ellenséget, csak segítségére szoruló embert.”

A nővérek működését a szabadságharc leverése után ránszakadt önkény nem tudja megakadályozni. A kezdetben létesített elemi iskola mellett újabb iskolák nyílnak meg. Hám János püspök 1857-ben bekövetkezett halála előtt már nyugodt lélekkel láthatta, hogy alapítása életképes és nagy jövő előtt áll. A nagy püspök szívét, amelyhez a zárda és a nővérek oly közel állottak, a zárda templomának sírboltjában temették el.

Terjeszkedés Amerika és Kína felé

1902 nevezetes év a zárda történetében. Magasabb felszólításra tengerentúli útra, Amerikába kell készülnie egy kis csapatnak. A kivándorlás a zsidók beözönlése és rohamos meggazdagodása, magyar földek zsidó kézre való jutása miatt ebben az időben egyre nagyobb méreteket öltött. Az Egyesült Államok gyors ipari fejlődésnek indult városaiban valóságos kis magyar szigetek keletkeznek. Ezek a kis szigetek nem maradhattak sokáig gondozás nélkül. 1902-ben öt nővér, 1907-ben pedig négy nővér indul el. Braddockban alakul meg az első fiókház. Az amerikai élet sajátos volta azonban rövidesen a nővérek életében is érezhető hatását. 1907-ben a nővérek a pittsburgi püspök kívánságára megváltoztatják ruhájukat. 1914-ben mondja ki azután a pittsburgi püspök: „azt akarom, hogy ne legyenek idegenek, hanem a

masszív, de egyszersmind elegánsan szép, a város díszére válik.”

1842-re teljesen elkészül a zárda épülete. Gumpendorfban befejeződött a kiküldött négy jelölt nevelése: jöhetnek a nővérek. 1842 augusztus hó 29-én érkezik meg a négy szatmári irgalmas nővér. Velük jött három bécsi nővér is. Ezek közül Strasser Xavéria az első főnöknő. A gondolat testet öltött. A zárda falai között megkezdődött az az áldásos munka, amely már oly sok gyümölcsöt érlelt Isten dicsőségére, a magyar nemzet javára és előmenetelére.

azt remélve, hogy a boldoggáavatási és szenttéavatási eljárás sikeres befejezése után drága ereklyeként tisztelhetik.

Hám János püspök ugyan csak az egyházmegye területére akarta korlátozni az irgalmas nővérek működését. „Nem óhajtok lelki leányaim számára fiókházakat” — írja egyik levelében. Azonban a meggyújtott világosságot nem lehet tartósan véka alá rejtetni s a testet öltött gondolatnak nem lehet szigorú határokat szabni. A boldogemlékű püspök utódainak engedniük kellett a sürgető kérésekre, amelyek az ország minden részéből érkeznek. Iskolák és kórházak vezetésére kéri a nővéreket. Gyulafehérvár az első város, ahol a nővérek megjelennek a sürgető kérésre, azután sorban következnek: Győr, Székesfehérvár, Lőcse, Eger, Esztergom és a többiek. 1867-ben már tíz fiókháza van a szatmári irgalmas nővérek zárdájának. 1892-ben, az intézmény félvív százados jubileuma alkalmával már 44 fiókház ünnepel. A terjeszkedés olyan nagymérvű volt, hogy a nővér-utánpótlás kérdését vele párhuzamosan nem tudták megoldani. Az anyaház szűk lett a nővérek és a jelöltek befogadására. Jellemző az intézmény jó hírnevére, hogy 1897-től 1917-ig százket kérést utasítottak el nővérhiány miatt. Ezek a kérések mind iskolák és kórházak szervezésére és vezetésére vonatkoztak.

„mieink” — az amerikai fiókházak ezzel önállóságot nyernek „a pittsburgi egyházmegye Szent Vince szeretet leányai” néven. Ezek a nővérek 1919-ben már külön nyújtják be szabályukat Rómába. 1938-ban rendeződik véglegesen a jogi helyzet. Az amerikai fiókházak végleg elváltak. Az egykor Bécsből magyar földre plántált hajtás maga is terebélyes fává fejlődött, újabb hajtásokat engedett és most az egyik erőteljes hajtás az új világ földjén megérett az önállóságra, arra, hogy maga is tovább vigye a kapott életet.

A zárda történetének egy másik főszeve 1933, amikor a magyar ferencesek kínai missziójába hívják meg a nővéreket. A nővérek egy bátor kis csapata vállalkozik erre a feladatra is. Ma már két haviot nővér áll domborul a kínai missziós területen. Jelenleg hat nővér él kint

a missziókban. Ezek állandó összeköttetésben vannak az anyaházzal és nagyon sok szép missziós tárgyat küldenek haza. Ezekből rendeznek most a nővérek missziós kiállítást a százéves jubileumi ünnepek fényének emelésére.

A szatmári irgalmas nővérek anyaházának jelenleg 77 fiókháza van 1070 nővérrel, 85 ujoncnővérrel és 115 jelölttel.

Nevelő munka és szociális tevékenység

A zárda alapításakor leányinternátussal és elemi iskolával nyílt meg. Röviddel ezután, 1857-ben létesült a ma már 85 éves tanítónőképző, az ország második ilyen iskolája. Ezután sorban következnek a különféle iskolák alapításai az anyaházban és a fiókházakban.

A nővérek jelenleg 35 óvodában, 41 elemi iskolában, 12 polgári iskolában, 2 kereskedelmi iskolában, 1 ipariskolában, 4 liceum-tanítónőképzőben, 2 leánygimnáziumban tanítanak és 16 leányinternátust vezetnek. Működésük kiterjed az ország egész területére. Ezenkívül ott vannak a még mindig román megszállás alatt lévő területeken, Szlovákiában.

A szatmári irgalmas nővérek nevüknek megfelelően, mindig kivették részüket az irgalmas szeretet intézményes gyakorlatából és a szociális feladatok vállalásából. Jelenleg 17 kórházban vannak szatmári irgalmas nővérek. Sokan kéri most is a nővéreket kórházakba, azonban nem tudnak minden kérést teljesíteni, pedig az egyházmegye, mint mindig, úgy most is bővelkedik hivatásokban. A kórházakban példaadó módon végzik kötelességeiket. Ennek legfényesebb bizonyítéka talán az, hogy még a román megszállók is meghagyták a nővéreket az állami kórházakban.

A kórházakban végzett munka mellett a nővérek részt vesznek a szegények gondozásában és támogatásában is. Szatmáron rendszeresen végzik a nővérek a rabok látogatását és vigasztalását. A szegények támogatása különösen a román megszállás idején jelentett nagy áldozatot, hiszen maguk a nővérek is alig tudták fenntartani magukat. Mégis állandóan gondoskodtak 30—40 nyomorgó családdal élelemmel való támogatásáról és 7—10 szegény diák teljes ételmezéséről. Bátran elmondhatják a nővérek, hogy maguktól vonták meg mindazt, amit a még náluknál is szegényebbeknek juttattak.

Jelenleg 4 aggmenházban, 1 urinők otthonában, 6 árvaházban, 1 idióta gyermekek irgalomházában működnek nővérek. Vezetik a háztartást 4 fiúinternátusban, 1 szerzetesi személynáriumban, egy főiskolai internátusban. Talán egy kis betekintést enged, ha megemlítjük, hogy a nővérek mindennapi gondozása alatt álló személyek száma 23 ezer 323.

De nem a számok fontosak itt, hanem a lélek, a szellem, amelyből a szatmári irgalmas nővérek áldozatos munkája fakad. Ennek a léleknek diadalútjára tekint vissza most boldogító tudattal az a nagy család, amely magát a boldogemlékű Hám János püspök után szatmári irgalmas nővérek társaságának nevezi s amely a jelen nehézségei között is bátran néz előre a jövőbe, mert tudja, hogy életének minden szála a krisztusi evangélium talajában gyökerezik, Krisztus pedig nem feledkezik meg arról, ami az Övé...

(Vasárnapi számunkban beszámolunk a szatmári anyaházban tett látogatásunkról.) Polyák István.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETESI ÁRAK: Egész évre 30
 félévre 15, egy óra 2.50 pengő
 Postafizetés nélküli csekkszámlánk
 száma: 72.301.
 Kéziratokat nem adunk vissza.

SERÉDI JUSZTINIÁN BIBOROS-HERCEGPRIMÁS PÁPAI KIHALLGATASA. Rómából jelentik: (MTI) XII. Pius pápa szerdán délben mintegy másfél óra hosszat tartó kihallgatáson fogadta Serédi Jusztinián biboros hercegprímást. A hercegprímás kedden és szerdán több látogatást tett a vatikáni államtitkárság vezető személyiségeinél és a kongregációk élén álló bíborosoknál.

MEGÜRESEDETT PLÉBÁNIÁK A NAGYVÁRADI PUSPOKSÉG TERÜLETÉN. Nagyváradi. Saját tud. A nagyváradi latin szert. egyházmegye legújabb körlevele több megüresedett plébániára pályázatot hirdet. A megüresedett plébániák a következők: Sarkad, Ujpalota, Kársztelek, Bihar, Érkeserű, Selymesilosva, Szilágycseh, Fúzesgyarmat.

Molnár Kálmán prelátnak-kanonok végzi a kormányzati ügyeket az apostoli kormányzói helynök távollétében. Nagyváradi. Saját tud. Megirtuk annak idején, hogy dr. Scheffler János püspök, a nagyváradi lat. szert. egyházmegye apostoli kormányzója dr. Schriffert Béla apát-kanonokot bízta meg a helynöki teendők végzésével. Most írjuk meg, a legújabb egyházmegyei körlevél közlése után, hogy az apostoli kormányzó dr. Schriffert Béla akadályoztatása esetére Molnár Kálmán prelátnak-kanonokot bízta meg az ügyek vezetésével.

A BAROSS SZÖVETSÉG SZÉKHÁZÁBAN szombaton, f. hó 13-án délután 6 órakor a vallás- és közoktatásiügyi miniszter kiküldöttje jelenlétében tartották meg az első gép- és gyorsíró tanfolyam vizsgát a 40 tanuló közül azok, akik már korábban iratkoztak be a tanfolyamra. A Baross Szövetség részéről Nagy János ügyvezető elnök vett részt a vizsgán és örömmel vette tudomásul, hogy a Baross Szövetség ezen keresztény és magyar leányok tanítása érdekében tett lépései és munkássága nem volt hiabavaló, mivel a vizsgára bocsátottak egytől-egyig jó eredménnyel végeztek és ez alkalomból a miniszteri kiküldött és az ügyvezető elnök meleg szavakkal üdvözölte a jelenlévő hölgyeket és a szövetség nevében is megköszönte Szabó Ferenc gyorsíró tanárnak azon önfeláldozó munkáját, hogy a román iskolát végzett keresztény és magyar kisleányok már teljesen tudnak magyarul helyesen írni. Nagyváradi, 1942. június 16. *A Baross Szövetség elnöksége.*

TURUL

könyv, papír és írószerek kereskedésben dúsan felszerelt raktár áll a nb. vevőközönség rendelkezésére
Rákóczi-ut. 7. (v. Meteor helyisége).

Cegt.
Pernyész István
 Telefon 18-20.

Korona Filmszínházban Ma, tegnap, holnap

moderna magyar filmjáték
 Szilágyi Szabó Eszter, Jávor Pál, Vaszary P., Málv Gerő, Somlay A.

Modern festett **BUTOR** olcsón kapható **Mezeinél**
 Szabadság-utca 12. Hálók, kombináltzobák, előszobák, konyhák.

**UJABB VONATJÁRATOT HE-
 LYEZTEK FORGALOMBA NAGY-
 VÁRAD ÉS SZEGEDRÓKUS KÖZÖTT.**
 Értesítjük a t. utazóközönséget, hogy a MÁV Igazgatósága f. évi június hó 19-től kezdve a Szegedről Nagy-
 váradra érkező 1602. sz. (Nagyvárad-
 ra érkező 11.00 órakor) és a Nagyvárad-
 ról Szegedre induló 1601. sz. (Nagyvárad-
 ról indul 19.50 órakor) se-
 besvonatokat ismét forgalomba he-
 lyezte. Nagyváradi, 1942. évi június
 hó 18-án. *Az állomásközlés.*

**20-20 évi börtönbüntetést kaptak Pa-
 pen merénylői.** Ankarából jelentik:
 (MTI) Az OFI jelenti: Pavlovot és Kor-
 nilovot, a Papen elleni merénylet két
 fővádlottját 20-20 évi börtönbüntetésre
 ítélte a török bíróság. A két török bün-
 társat tízévi börtönre ítélték Vala-
 mennyi vádlót fellebbezhet a legfelső
 bírósághoz. — A török közvélemény
 meglegedéssel fogadta, hogy a bíróság
 a legsúlyosabb büntetést szabta ki a
 szovjet fővádlottakra.

**A kerékpárosok legnagyobb gondja: a gumi. végre megoldódott! Mezerkezett
 a „NEP” kerékpárgumi-pótló! Kapható: Jakab műszerésznél Kos-utn-u. 5**

**A Magyar Sajtó, az Országos Magyar
 Sajtókamara hivatalos közlönyének új
 száma vezető helyen tudósítást közöl a
 harctérre induló haditudósító század
 bucsuztatásáról.** Beszámol a lap a mi-
 niszterelnöknek a Magyar Sajtó Házá-
 ban tett látogatásáról, valamint Kozma
 Miklós arcképeinek leleplezéséről, hirt
 ad a debreceni nyári újságírótanfo-
 lyamról és megemlékezik a magyar
 sajtó munkásainak nagy sikeréről az
 idej könyvnap alkalmából. A Gáspár
 Jenő igazgató-főtisztár szerkesztésében
 megjelenő lap új száma közli továbbá
 az igazgató-választmány határozatát a
 hadbavonult újságírók illetményeiről.

**Az állítási kor korhatárának leszá-
 lítása.** Budapestről jelentik: (MTI) A
 képviselőház véderő bizottsága szom-
 baton délelőtt tárgyalja a honvédelmi
 miniszter jelentését az állítási kor
 korhatárának leszállításáról.

**KÉT HÓNAP MULVA FOLYTAT-
 JÁK A RIOMI PERT.** A Mai Nap ír-
 ja: Vichyből jelentik: Pétain tábor-
 nagy fogadta a legfelsőbb francia bi-
 róság elnökét. A kihallgatással kap-
 csolatban azzal a lehetőséggel szá-
 molnak, hogy a riomi pert körülbelül
 2 hónap múlva ismét folytatják. Kü-
 lönléte az vár tisztázásra, ki meny-
 nyiben felelős a hadüzenetért.

Megnyilt a rádiumos, ózondus levegőjű

Püspökfürdő hullámfürdője

Szellemileg kimerülteknek elsőrendű.

**Elismerését fejezte ki a kormányzó
 gróf Teleki Tibornak.** Budapestről je-
 lentik: (MTI) A kormányzó Teleki Ti-
 bor gróf koronáznak a Magyar Me-
 zőgazdák Szövetsége elnökének, a me-
 zőgazdasági szövetségi értékesítés ter-
 én kifejtett értékes munkásságáért
 teljes elismerését fejezte ki.

**Németország és Olaszország közös
 élelmiszerellátását beszéltek meg Ve-
 lencében.** Rómából jelentik: (MTI) A
 Német Távirati Iroda jelenti: Párisi olasz
 földművelésügyi és erdőgazda-
 sági miniszter június 15-én Velen-
 cében Backe államtitkár, helyettes né-
 met közellátási és földművelésügyi mi-
 niszterrel találkozott. A találkozáson a
 tengely két hatalmát összekötő hajtár-
 si szellemben megbeszélést folytattak,
 a két ország élelmiszerellátása terén
 való együttműködéssel kapcsolatos
 összes kérdésekről. A mostani tárgya-
 laok kezdetét jelentik a szoros együtt-
 működésnek, amelyet a további talál-
 kozások révén még jobban ki akarunk
 fejleszteni. Backe államtitkár 17-én
 visszautazott Németországba.

**Pénzbüntetésre ítélte az uszorabíróság
 három búzárdrágító gazdát.** Nagyvá-
 rad. Saját tud. Méhes János, Méhes
 Demeter és Mangó Demeter olaszszent-
 miklósi gazdák 1940 november havá-
 ban 21 pengő 90 fillér helyett 33 pengő-
 góémet adták el mázsánként a búzát. A
 gazdák árdrágítás vétsége miatt kerül-
 tek az uszorabíróság elé, amely tekin-
 tetbe vette az enyhítő körülményt, va-
 lamint azt, hogy a vádlottaknak 6-8
 gyermek ellátásáról kell gondoskod-
 niuk és fejenként 100-100 pengő pénz-
 bírságra ítélte. Az ítéletbe a rádió-
 és az ügyész megnyugodott és így az
 jogerős.

**MERÉNYLET A DILLONI ÁLLAM-
 ÜGYÉSZ ELLEN.** Párizs (MTI.) A Né-
 met Távirati Iroda jelenti: Szerdán a
 dilloni államügyész ellen tárgyalás
 közben merényletet követtek el. Az
 államügyésznek átnyújtották napi
 postáját és amikor egy csomagot fel-
 bontott, az felrobbant. Az állam-
 ügyészt a repeszdarabok megsebesít-
 tették. A merényletet bosszú művé-
 nek tartják.

A tettek kereszténysége

Az országos közélet egyik szereplő-
 jének a közéleti fórumok előtt a na-
 pokban lefolyt ügye alkalmával az
 ügy főszereplője azt hozta fel önma-
 gáról igazolásul, hogy: *mindig ke-
 resztény volt s mindig keresztény
 eszmék érvényesítéséért küzdött.*

Ez a nyilatkozat, vagy vallomás,
 vagy ez a program: rendkívül szé-
 les frontvonalat jelöl meg. „Keresz-
 tény vagyok!” „A keresztény esz-
 mék érvényesítéséért harcolok!” Ha
 végignézzük a mai közélet egész vo-
 nalát: talán senki sincs, aki ezt ne
 mondaná magáról. Talán, a sociál-
 demokrácia kivételével, ezt állítja ma-
 garól az ország minden parlamenti
 pártja s minden közéleti program-
 ja. Sőt hovatovább a szociáldemokra-
 ták is ezt állítják. Majnem tragiko-
 mikus, hogy a keresztény eszmékért
 küzdőnek mondja magát ma már a
 hajdani liberalizmus is, amely pedig
 valaha éppen a kereszténység ellen
 való küzdelemben látta a maga lé-
 nyegét. Tehát a „keresztény vagyok”
 — „a keresztény eszmék érvényesü-
 léséért harcolok” mondásoknak túl
 általánossá lett tartalma kezd semmit
 sem mondani. Azt, hogy ki, aki min-
 dig keresztény és ki, aki a keresztény
 eszmék érvényesítéséért harcol: azt
 a tettek döntenek el.

Igen, a tettek kereszténysége! A
 tettek kereszténysége más, mint a sza-
 vaké. És hovatovább eljön az ideje
 annak, hogy élesen meg kell külön-
 böztetnünk egymástól ezt a külön-
 kereszténységet. Ha nem különböz-
 tetjük meg egymástól, akkor egy-
 szerre csak ott vagyunk, hogy egy-
 formán állítják magukat kereszté-
 nyeknek a szociáldemokrata szak-
 szervezetek s a legortodoxabb liberá-
 lis nagytökecs, a legkonzervatívabb
 maradiak, s a magyar közélet hajdani
 legradikálisabb szárnyainak lézengő
 utódai.

A társadalomnak pedig ezzel szem-
 ben hozzá kell szoknia ahhoz, hogy
 tudatosan különböztessen meg egy-
 mástól két kereszténységet. Külön-
 böztesse meg egymástól a szavaknak,
 a taktikának, a leplezésnek, az igaz-
 zódnak, a konjunkturának álke-
 reszténységét és a másik igazi keresz-
 tényiséget, a tetteket.

A tetteknek ez a kereszténysége
 nem csak szavakkal az, nem igazo-
 dásból az, nem taktikából az, nem
 konjunkturából az, hanem értelemből,
 igazságból, akaratból, hitből, a jövő
 felé való harcból. S éppen az külön-
 böztesse meg attól a másiktól, hogy
 igazságokat hangoztat, tetteket sür-
 get, építeni akar, változtatni akar —
*de adni akar. Nem kérni, hanem
 adni.* Adni szakadatlanul önmagun-
 kat, munkánkat, áldozatainkat, ké-
 nyelmünket és jólétünket. Ha mind-
 azok, akiknek ez az írás szól, ebből
 a szempontból nézik a mai magyar
 közélet annyit hangoztatott „keresz-
 tényiségét”: akkor tudni fogják, ki-
 nek hittek!

I. A.

Bőségesen havazik Chilében. Sentia-
 go di Chileből jelentik: (MTI) Az OFI
 jelenti: Egész Chileben bőségesen ha-
 vazik. A hófúvások miatt, az Andokon
 átvezető vasútvonalon megszüntették
 a forgalmat.

Hétfőn tartják meg a nagyváradi országos vásárt

(Nagyvárad.) A nagyváradi országos állat- és kirakodóvásárt június 22-én, hétfőn tartják meg. Mint értesülünk, az állatvásár iránt különösen nagy érdeklődéssel tekint az érdekelte gazdatársadalom.

RÁDIÓ

PÉNTEK, JUNIUS 19.
Budapest I.

- 6.40 Torna Hírek Közlemények. Reggeli zene.
10.15 Szórakoztató zene.
11.20 Ifj. Toronyi Gyula énekel
11.40 Dr. Radványi Géza felolvasása.
12.10 Rendőrzenekar.
13.30 Honvédeink üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
14.00 Sthymmel Miklós tánczenekara.
15.20 Szórakoztató zene.
16.15 Fazekas István felolvasása.
17.40 Sportközlemények.
18.10 Német hallgatóinknak.
18.30 Magyar népmuzsika.
19.20 Az első távolsági házasságkötés. A közvetítést a budapesti XII. kerületi állami anyakönyvvezetőségéről vezeti Budinszky Sándor.
19.40 Tarján címbalomhármas.
20.00 A halászegény és a lelke. Hangjáték.
22.10 Űzen az otthon. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
23.25 Rác Berci cigányzenekara.
- Budapest II.
17.50 Mihalovics Jenő meséi.
18.10 Faragó Ibolya zongorázik.
18.35 Kolozsváry Grandpierre Emil felolvasása.
19.00 Grieg-művek.
20.00 Hírek.
20.10 Az 1. honvédegyezmény zenekara
21.10 Tatay Sándor elbeszélése.
22.10 Táncczene.

SZOMBAT, JUNIUS 20.
Budapest I.

- 6.40 Torna. Hírek Közlemények. Reggeli zene.
10.15 Weidinger Ede szalonzenekara.
11.20 Operarészletek.
11.40 Gyarmathy Irén felolvasása.
12.10 A 2. honvédegyezmény zenekara
13.30 Honvédeink üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
14.00 Bura Sándor cigányzenekara.
15.20 Művészlemez.
16.10 Ifjúsági rádió.
17.15 Az olasz rádió műsorából.
17.45 Wass Albert elbeszélése.
18.10 Beszkárt-zenekar.
18.35 Hangképek innen-onnan.
19.20 Uray Margit magyar nótákat zongorázik.
19.35 Dr. Surányi Unger Tivadar egyetemi tanár előadása.
19.50 Budapest Helyiérdekű Vasutak Liszt Ferenc kórusa.
20.05 Kintési Andor csevegése.
20.20 Vidám. zenés világtörténelem.
21.40 Hírek, löversenyeredmények.
22.10 Űzen az otthon. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
23.25 Táncczene.
- Budapest II.
18.10 Mezőgazdasági félóra.
19.40 Beszkárt-zenekar.
19.25 Kelényi Béla Ottó előadása.
19.50 Filadelfiai szimfonikus zenekar
20.00 Hírek.
20.10 Budapest Helyiérdekű Vasutak Liszt Ferenc kórusa.
20.35 Csapody Csaba beszél Nagyszomberről.
21.00 Bisztriczky Tibor hegedül.
22.10 Magyar nóták.

FERENC JÓZSEF
KESERŰVIZ

GAZDASÁGI ÉLET

A gabonatermelők június 28-ig kötelesek gabonalapjukat kiváltani

A m. kir. miniszterium 3600—1942. M. E. számú rendelete alapján mindazok, akik az 1942. évben gabonát termelnek, kötelesek a Közélemezési Hivataltól folyó hó 28-ig gabonalapjukat kiváltani. A gabonalap a termés nyilvántartására, a gabona beszállításának ellenőrzésére és a termelő elszámoltatására szolgál. A termelő annyi gabonalapot köteles kiváltani, ahány önállóan vezetett gazdasága van. A gabonalap kiváltása alkalmával a termelőnek be kell jelenteni gazdaságának területét, szántóföldjének területét, az 1941—42. évben gabonával, kukoricával és burgonyával bevetett területét, az 1942—43. évben gabonával előreláthatólag bevetendő területének nagyságát, továbbá gabonavetőmag szükségletét, háztartása és gazdasága kenyérgabona szükségletét. Jelen rendelet szempontjából gabona a búza, rozs, kétszeres (kenyér gabonák), a zab és az árpa takarmánygabonák.

A gabonalapot 1944. évi június hó 31. napjáig kell megörizni.

Aki gabonalapját elveszti, köteles azt 8 nap alatt a Közélemezési Hivatalba bejelenteni és gabonalap másodlatot kiváltani. A gabonalap másodlat kiállításáért 10 pengő kiállítási díjat kell befizetni a „Közélemezési Miniszter Nyomtatványok árának megterítése, bevétel számla Budapest” elnevezésű 100.552 sz. postatakarékpénztári csekkre. A vámörlesztésre jogosultak folyó évi június hó 30. napjáig kenyérgabonajeggyel lesznek ellátva. Vámörlesztésre jogosultak, a mező-

gazdasági ingatlanok birtokosai és bérbeadói (tulajdonos, hasznélvező, javadalmos, hasznélvező) a mezőgazdaságban alkalmazott tisztviselők, gazdasági cselédek és azok családtagjainak, gyógykezelésre alkalmazott orvosok, továbbá az állatok gyógykezelésére alkalmazott állatorvosok, az állandó mezőgazdasági alkalmazottak, arató, cséplő munkások, pásztorok, bérésplővállalkozók, olyan önállóiparosok, akik a gazdaság részére előzetesen megállapított gabonajárandóságért vállalkoznak rendszeresen előforduló ipari munkák elnyerésére, a gabona vámörlesztést végző malmok üzemeltetői tulajdonos, hasznélvező, vagy bérlő, a vámörlesztést végző malm alkalmazottai, az állami, vármegyei, községi, közbirtokossági, volt úrbéres birtokossági, legeltetési, erdőbirtokossági, társulati, hegyközségi, valamint az egyházközségi alkalmazottak, vagy nyugdíjasok, ha javadalmazásukat, vagy annak egy részét gabonában kapják, aki gabonában fizetendő életjáradékért ruházta át mezőgazdasági ingatlanát.

Kenyérgabona jegyeiket a vámörlesztésre jogosultak a Közélemezési Hivatalban vehetik át, azonban csak azok, akik Nagyvárad thj. városban állandó lakással bírnak.

A rendelet szükség szerinti további ismertetésére későbbi időpontban visszatérek.

Nagyvárad, 1942. június 17.

Dr. Soós István
polgármester.

SPORT

Budapesten: NAC—Gamma

(Nagyvárad.) A Gamma ellen készülő NAC a keddi erőnléti edzés után szerdán délután kétkapus edzést tartott. Ezen már valamennyi játékos megjelent és a fiúk mozgása sok biztást árult el.

A csapat összeállításán a jelek szerint nem történik változás és a Szolnok elleni tizenegy utazik fel Budapestre, ahol valahol a Hűvösvölgyben visszavonulva pihen az utolsó tavaszi idényi összecsapásra.

Férfi ruhákat használ-
takat, legjobb áron
vehet, eladhat

MOLNÁR

használtruha üzletében
Bémer-tér 1 (udvarban.)
Hívásra házhoz jövök

Törekvés—Szatmár

(Nagyvárad.) Vasárnap játszva utolsó bajnoki mérkőzését a Törekvés.

Ellenfele a Szatmári SE, melyet már a bajnoki táblázaton elfoglalt helye miatt is gólokkal kell magatá győzni fiainknak. A mérkőzés mindenesetre jó sportot ígér. A mérkőzés

pontban 6 órakor kezdődik az Erzsébet-ligeti pályán.

A pirosfeketék, mint hírlik változatnak vasárnapi csapatukon.

Az NB II. mérkőzés előtt fél 4-kor a kerületi döntőre készülő NAC ifi mérő össze erejét a Törekvés kombinált csapatával.

Jó formában van az utánpótlás keret

A Budapesti Értesítő jelenti: Az olaszok ellen készülő labdarúgó utánpótlás ezükebb kerete szerdán kétkapus edzőmérkőzést játszott a MOVE

válogatott együttesével. A mérkőzést az utánpótlás csapata nyerte meg 12:1 arányban.

Zakar András

Tihamér püspök élete

ahogyan kortársai látták

Ara 12zve 4, kötve 5 Pengő.

Királyi Magyar Egyetemi Nyomda kiadása.

Kapható könyvosztályunknál.

APRÓHIRDETÉSEK

Lakás

Elcsereiném köztisztviselővel háromszobás modern belvárosi lakasomat, hasonló egyszobással. Címet a kiadóba kérek. 604

Keresek kétszobás, esetleg nagyobb előszobával egyszobás és mellékhelyiségekből álló lakást. Címet a kiadóba kérem.

Különlétele

Cimfestő munkát olcsón vállal Paizs Mezey Mihály-u. 1. 602

Bérbeadó a régi közismert, jó hirtű vendéglő, szálloda, szép kerthelyiséggel. Levélbeni érdeklődést Rózsabokor vendéglő, Debrecen, Szoboszlai-u. 4-b. 596

Kölcsön kapható házjavítás, mezőgazdasági, ipari beruházásokra. Hitel-szövetkezetnél, Bethlen István-u. 6. 589

Fizetővendégnek menne tisztviselőné hegyes-erdős vidékre júliusban. Ajánlatot „Szerény” jellegre kér a kiadóba. 574

Adás-vétel

Eladó 1 db dinamó 220 v egyenáram 14 kv. 18 HP. Ertekezni: Halász utca 23 szám. 605

Éjjeliszekerényt rézzel, vagy tiszta rézt, megvételre keresek. Címet a kiadóba kérek. 600

Jókarban levő kombinált szoba butort megvételre keresek. Címet a kiadóba kérek. 601

Rekamiót, kétszemélyest megvételre keresek. Címet a kiadóba kérek. 602

30.000 darab új téglá eladó. Cím a kiadóban. 500

Valódi lyons-i sál magyarruha díszítéséhez gyönyörű — eladó. Cím a kiadóban. 606

KIÜRÜLT FESTÉKES HORDÓK jutányos áron eladók. Szent László-nyomda R. T., Szilágyi Dezső-utca 5.

Állást keres

Menekült keresztény leány kiszolgálónak ajánkozik, rövidáru szakmában gyakorlattal. Balogh Emma. Lázár Vilmos-u. 10. 603

Állást nyel

Gyakorlott molnárt keres melegebb helyre Dreher-Haggenmacher Nagyvárad Sörgár R. T. Jelentkezni lehet 12—13 óra között a váradezőllési telepen. 507

Villanyszerelőt, aki mitor javítást hoz ért, keres itteni iparvállalat. Ajánlatot „Szakember” jellegre a kiadóba kérek. 508

KIADÓTULAJDONOS:
SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R. T.

Fő- és felelősszerkesztő: rektors kiadó:
Dr. Paál Árpád Dr. Scheffler Ferenc
a Szent László-nyomda Rt.
igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén, Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. szám.